

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 3Tos/42/2024
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2124010056
Dátum vydania rozhodnutia: 09. 04. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Rastislav Kresl
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2024:2124010056.1

Uznesenie

Krajský súd v Trnave, v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Rastislava Kresla a sudcov JUDr. Kataríny Stanislavskej a JUDr. Ladislava Révesa, v trestnej veci odsúdeného A. B., nar. XX.XX.XXXX, v konaní o žiadosti odsúdeného o podmienčné prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody, o sťažnosti odsúdeného proti uzneseniu Okresného súdu Trnava zo dňa 05.02.2024, č. k. 105Pp/2/2024, na neverejnom zasadnutí konanom dňa 09.04.2024 v Trnave, takto

rozhodol:

Podľa § 193 odsek 1 písm. c) Trestného poriadku sa sťažnosť odsúdeného A. B., nar. XX.XX.XXXX v C., z a m i e t a.

odôvodnenie:

Okresný súd Trnava napadnutým uznesením podľa § 66 ods. 1 písm. a), písm. b), ods. 2, ods. 3 Trestného zákona rozhodol tak, že zamietol návrh odsúdeného A. B., nar. XX.XX.XXXX v C., t. č. v ÚVTOS Hrnčiarovce nad Parnou o podmienčné prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody, ktorý mu bol uložený trestným rozkazom Okresného súdu Malacky, sp. zn. 7T/19/2020 zo dňa 11.11.2020, v spojení s opravným uznesením Okresného súdu Malacky, sp. zn. 7T/19/2020 zo dňa 18.02.2021, v spojení s uznesením Okresného súdu Malacky, sp. zn. 7T/19/2020 zo dňa 05.08.2021 a trestným rozkazom Okresného súdu Malacky, sp. zn. 3T/37/2022 zo dňa 31.10.2022.

Okresný súd svoje rozhodnutie odôvodnil v rozsahu č. I. 26-30 spisu.

Okresný súd svoje zamietavé stanovisko odôvodnil konštatovaním, že u odsúdeného neboli splnené všetky podmienky na vyhovie jeho návrhu na podmienčné prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody. Okresný súd ustálil, že u odsúdeného bola splnená formálna podmienka na podmienčné prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody. V prípade prvej materiálnej podmienky - preukázanie polepšenia vo výkone trestu plnením svojich povinností, okresný súd konštatoval, že táto splnená nie je. Z hodnotenia riaditeľa ÚVTOS Hrnčiarovce nad Parnou vyplývajú konkrétne relevantné negatívne poznatky týkajúce sa správania odsúdeného počas výkonu trestu odňatia slobody (pri kontrole osobných vecí mu chýbali náramkové hodinky, pričom tvrdil, že ich stratil a stratu zabudol nahlásiť pedagógovi, neabsolvoval žiadny rekvalifikačný kurz, ani iné formy vzdelávania, počas krátkeho pracovného zaradenia na pracoviskách v ústave s dohľadom Terminals a IAC Lozorno nemal pracovnú morálku na požadovanej úrovni a vyradený bol z dôvodu slabých pracovných výkonov, odsúdený bol pohovormi motivovaný k zmene prístupu k pracovnému zaradeniu, no napriek tomu neprejavoval záujem o pracovné zaradenie). Súčasne bolo v hodnotení uvedené, že odsúdený čiastočne plní ciele programu zaobchádzania a resocializačná prognóza bola vyhodnotená ako menej priaznivá na základe stredného rizika recidívy trestnej činnosti (opakovane súdne trestný). Pokiaľ ide o druhú materiálnu podmienku okresný súd uviedol, že táto splnená nie je. Negatívny charakter má v tomto smere predovšetkým správanie a konanie odsúdeného na slobode. Z obsahu spisu je totiž zrejmé, že odsúdený bol doposiaľ 8-krát súdne trestaný, pričom v minulosti bol už vo výkone trestu odňatia slobody. Navyiac pred aktuálne vykonávaným trestom odňatia slobody vo výmere 3 (tri) roky odsúdený vykonával trest odňatia slobody vo výmere 10 (desať) mesiacov za inú jeho trestnú činnosť. Predchádzajúci výkon trestu odňatia slobody ani tresty nespojené s jeho výkonom v príslušnom ústave na výkon trestu (trest odňatia slobody s

podmienečným odkladom jeho výkonu na skúšobnú dobu a peňažný trest) nemali na odsúdeného dostatočný prevýchovný vplyv, aby sa opakovane nedostal do rozporu so zákonom, v dôsledku čoho došlo k opätovnému uloženiu a nariadeniu výkonu trestu odňatia slobody v troch samostatných trestných konaniach. Povaha trestných činov (zločinu a prečinu) spáchaných odsúdeným, pre ktoré je aktuálne vo výkone trestu a z nich vyplývajúce okolnosti charakterizujúce odsúdeného ako osobu so sklonom k opakovanému páchaniu trestných činov, odôvodňujú záver o existencii príliš vysokého rizika jeho recidívy. Možno preto konštatovať, že nebol ešte dosiahnutý taký stupeň nápravy odsúdeného, že by sa zbavil práve tých charakterových vlastností a nesprávnych návykov, ktoré u neho viedli k opakovanému páchaniu trestných činov a teda aktuálne nie je splnený ani predpoklad vedenia riadneho života na slobode.

Proti tomuto uzneseniu, ihneď po jeho vyhlásení na verejnom zasadnutí, zahlásil sťažnosť odsúdený (č. I. 23 spisu), ktorú do rozhodnutia sťažnostného súdu bližšie písomne odôvodnil vlastnoručným písomným podaním (č. I. 25 spisu), v ktorom stručne uviedol len to, že podáva sťažnosť a písomné stanovisko zašle po obdržaní rozhodnutia. Ku dňu konania neverejného zasadnutia svoje stanovisko odsúdený nedoručil. Podľa § 192 odsek 1 Trestného poriadku pri rozhodovaní o sťažnosti preskúma nadriadený orgán

- a/ správnosť výrokov napadnutého uznesenia proti ktorým sťažovateľ podal sťažnosť
- b/ konanie predchádzajúce týmto výrokom napadnutého uznesenia.

Krajský súd v Trnave na podklade podanej sťažnosti preskúmal v zmysle citovaného ustanovenia § 192 odsek 1 Trestného poriadku správnosť výrokov napadnutého uznesenia, proti ktorým sťažovateľ podal sťažnosť, i konanie predchádzajúce týmto výrokom a tak zistil, že sťažnosť podala oprávnená osoba v zákonom stanovenej lehote, sťažnosť odsúdeného však nie je dôvodná.

Krajský súd v rámci prieskumnej povinnosti vyplývajúcej mu z citovaného ustanovenia preskúmal postup okresného súdu pri rozhodovaní o žiadosti odsúdeného o podmiennečné prepustenie a dospel k záveru, že tento postupoval správne a v súlade so zákonom, keď zistil všetky rozhodné skutočnosti pre svoje rozhodnutie, tieto vyhodnotil individuálne i vo vzájomných súvislostiach podľa § 2 ods. 12 Trestného poriadku a dospel k správne záveru, že žiadosti odsúdeného o podmiennečné prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody nie je možné vyhovieť.

V napadnutom uznesení okresný súd v súlade s ustanovením § 176 ods. 2 Trestného poriadku rozviedol všetky základné právne skutočnosti, na základe ktorých mal za to, že žiadosti odsúdeného o podmiennečné prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody nebolo možné vyhovieť.

Na to, aby mohol byť odsúdený podmiennečne prepustený z výkonu trestu odňatia slobody je v zmysle § 66 ods. 1 Trestného zákona nevyhnutné, aby okrem formálnej podmienky, spočívajúcej vo vykonaní zákonom určenej dĺžky trestu, súčasne splnil aj dve materiálne podmienky, ktoré spočívajú v tom, že svojim správaním vo výkone trestu preukázal polepšenie a zároveň možno od neho očakávať, že v budúcnosti povedie riadny život.

Okresný súd správne zistil, že odsúdený splnil len formálnu podmienku na podmiennečné prepustenie a zároveň správne a v súlade so zákonom posúdil nesplnenie oboch materiálnych podmienok na podmiennečné prepustenie.

Sťažnostný súd si závery okresného súdu prezentované v napadnutom uznesení osvojil a v celom rozsahu na ne odkazuje bez potreby opakovania týchto dôvodov vo svojom sťažnostnom uznesení. V tejto súvislosti sťažnostný súd poukazuje na to, že v dvojnásťročnom súdnom konaní rozhodnutia súdu prvého a druhého stupňa tvoria jednotu, a v prípade, ak sa sťažnostný súd stotožní s úvahami súdu nižšieho stupňa a tieto považuje za zákonné a správne, nie je potrebné, aby tieto opakovával vo svojom rozhodnutí, ale stačí, aby na tieto len stručne poukázal (viď uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 2Tdo/2/2018 z 23. januára 2018).

Pokiaľ ide o splnenie prvej z dvoch materiálnych podmienok predpokladaných v ust. § 66 ods. 1 Trestného zákona, t. j. preukázanie polepšenia plnením svojich povinností a svojim správaním vo výkone trestu, prvostupňový súd správne skonštatoval, že odsúdený túto podmienku nesplnil. K jeho odôvodneniu ešte sťažnostný súd dopĺňa, že aj keď je správanie sa odsúdeného vo výkone trestu odňatia slobody aktuálne v súlade s ústavným poriadkom, s poukazom aj na jeho predchádzajúci výkon nepodmienečného trestu odňatia slobody, je dôvodné skôr konštatovať jeho prispôsobenie sa režimu výkonu trestu odňatia slobody ako vnútornú zmenu v jeho hodnotovej orientácii. Totiž len dobré správanie odsúdeného v podmienkach výkonu trestu odňatia slobody nie je dostačujúce na vyslovenie predpokladu, že bude na slobode viesť riadny život. Pri rozhodovaní o splnení prvej materiálnej podmienky, ide o to rozlíšiť, kedy správanie odsúdeného a plnenie jeho povinností vo výkone trestu odňatia slobody sú prejavom len vonkajšej adaptácie odsúdeného na prostredie ústavu na výkon trestu a kedy ide o známky skutočných zmien osobnosti odsúdeného odôvodňujúcich nádej, že i v budúcnosti povedie riadny život. To znamená, že ak sa odsúdený vo výkone trestu dobre správa, automaticky to

neznamená, že sa polepšil a tým splnil prvú materiálnu podmienku. Zmysel podmieneného prepustenia z výkonu trestu odňatia slobody nie je v tom, aby za dobré správanie, prípadne za dobrú prácu vo výkone trestu, bol odsúdený automaticky prepustený po odpykaní stanovenej doby na slobodu.

Naopak, aj krajský súd je toho názoru, že aj keď celkovo hodnotenie odsúdeného vyznieva prevažne pozitívne a je z neho zrejmé, že sa odsúdený adaptoval na režim výkonu trestu odňatia slobody, na druhej strane nijako svojou aktivitou nevybočuje z radu, síce režimovo prispôsobených, avšak priemerných väzňov. Hoci bol počas doterajšieho výkonu trestu dvakrát disciplinárne odmenený, tak táto skutočnosť ešte automaticky neznamená, že nastala kladná zmena v jeho hodnotovej orientácii, a teda že možno konštatovať jeho polepšenie. Preukázanie polepšenia odsúdeného je totižto potrebné vyhodnocovať komplexne a taktiež je nevyhnutné zohľadniť aj tú skutočnosť, že odsúdený bol krátko pracovne zaradený na dvoch pracoviskách v ústave, avšak v oboch prípadoch nemal pracovnú morálku na požadovanej úrovni a vyradený bol z dôvodu slabých pracovných výkonov. Odsúdený bol pohovormi motivovaný k zmene prístupu k pracovnému zaradeniu, no napriek tomu neprejavoval záujem o pracovné zaradenie. Aktuálne nie je pracovne zaradený. Odsúdený je vo výkone trestu odňatia slobody nepretržite od 07.04.2021 a počas tohto obdobia má zaznamenaný v jeho správaní aj jeden exces, kedy mu pri kontrole osobných vecí chýbali náramkové hodinky (tvrdí, že ich stratil a stratu zabudol nahlásiť pedagógovi). Taktiež neabsolvoval žiaden rekvalifikačný kurz či iné formy vzdelávania. Odsúdený nie je zaradený do skupinových foriem práce, je mu venovaný individuálny prístup so zameraním na formovanie primeraného správania a hodnotovej orientácie v súlade so všeobecne záväznými právnymi predpismi, k zvyšovaniu právneho vedomia a k zodpovednosti za svoje konanie, čo by dávalo zmysel skôr pri odsúdených počas prvého výkonu trestu odňatia slobody, ktorí nie sú oboznámení s podmienkami výkonu trestu odňatia slobody, pričom odsúdený je vo výkone trestu už opakovaně. Taktiež je ústavom konštatované len čiastočné plnenie cieľov stanoveného programu zaobchádzania. V súhrne potom možno uzavrieť, že odsúdený nespĺnil prvú materiálnu podmienku, nakoľko plnením svojich povinností a svojím správaním nepreukázal polepšenie.

Pokiaľ ide o druhú materiálnu podmienku, vzhľadom na to, že výkon trestu na odsúdeného nepôsobí dostatočným výchovným vplyvom, nie je možné konštatovať, že je daný dôvodný predpoklad, že v prípade jeho podmieneného prepustenia povedie riadny život.

Je potrebné opätovne poukázať i na to, že na podmienené prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody neexistuje právny nárok, daný postup je na mieste len v tom prípade, ak vzhľadom ku všetkým okolnostiam, ktoré môžu mať v tomto smere význam, je odôvodnený predpoklad, že odsúdený povedie aj na slobode riadny život a že tu nie je pre spoločnosť riziko recidívy, pričom takou okolnosťou je aj predchádzajúci spôsob života odsúdeného. Pri rozhodovaní o podmienenom prepustení z výkonu trestu odňatia slobody treba vždy zhodnotiť osobu odsúdeného a celý jeho doterajší život, vrátane jeho správania pred spáchaním trestného činu, správania, ktoré viedlo k jeho spáchaniu ako aj správania vo výkone trestu odňatia slobody. Tieto okolnosti pritom nemožno hodnotiť izolovane, ale je nutné ich posudzovať vo vzájomných súvislostiach. Očakávanie správania sa odsúdeného v budúcnosti je možné vyvodiť z objektívnych okolností, ktoré sa už stali a ktoré musí súd logicky vyhodnotiť. Ohľadne správania sa odsúdeného v budúcnosti súd pri rozhodovaní o podmienenom prepustení vyvodzuje iba predpoklady, pretože logicky nemôže vedieť, čo sa v budúcnosti skutočne stane. Správanie sa odsúdeného v minulosti má v tomto prípade rozhodujúci význam pri určení pravdepodobnosti jeho správania sa v budúcnosti. Samotnou okolnosťou, ktorá má nepochybne veľký význam, je teda predchádzajúci spôsob života odsúdeného, vrátane jeho prípadnej trestnej činnosti, pričom pozitívna prognóza budúceho správania sa odsúdeného je nutným predpokladom pre rozhodnutie o podmienenom prepustení z výkonu trestu odňatia slobody.

Pokiaľ ide o sklony odsúdeného k páchaniu trestnej činnosti, na ktoré poukazoval okresný súd, tieto sú aj podľa názoru krajského súdu zjavné. Ako už bolo uvedené, posúdenie otázky novej recidívy je vždy len predpokladom vysloveným s väčšou či menšou mierou pravdepodobnosti, no pri skúmaní tejto miery pravdepodobnosti sa vychádza z objektívnych kritérií, medzi ktoré patrí najmä predchádzajúci spôsob života odsúdeného a jeho sklony k páchaniu trestnej činnosti.

Sťažnostný súd potom rovnako ako prvostupňový súd, poukazuje v tejto súvislosti na mnohopočetnú recidívu odsúdeného, ktorý bol doposiaľ osemkrát súdne trestaný za rôznorodú trestnú činnosť (násilnú, majetkovú), ktorá nepochybne svedčí v prospech záveru, že predchádzajúce trestné stíhania, odsúdenia ani uložené tresty, ba ani predchádzajúci výkon nepodmieneného trestu odňatia slobody na odsúdeného zjavne nemali požadovaný preventívny a resocializačný účinok, keďže mu nezabránili v ďalšom páchaní trestnej činnosti. V tejto súvislosti považuje krajský súd za potrebné zdôrazniť, že z hľadiska účelu trestu pri recidíve odsúdeného, ktorý je opakovaně vo výkone trestu odňatia slobody, vystupuje do popredia represívna zložka trestu, keďže u neho došlo k opakovanému spáchaniu

trestnej činnosti napriek už predchádzajúcemu výkonu trestu odňatia slobody, ktorý ho v zmysle § 34 ods. 1 Trestného zákona mal viesť k vedeniu riadneho života. Z uvedeného tak logicky vyplýva, že ani predchádzajúca najprísnejšia forma trestu (výkon odňatia slobody) či podmienené odsúdenia odsúdeného neodradili od následného porušovania záujmov chránených Trestným zákonom úmyselnou formou, čo svedčí o zjavnej neúčte odsúdeného k týmto chráneným hodnotám aj napriek jeho osobnej skúsenosti s výkonom trestu odňatia slobody.

Keďže na odsúdeného už bolo v minulosti opakovane pôsobené nepodmienečným výkonom trestu odňatia slobody a jeho správanie sa vo výkone trestu odňatia slobody je len priemerné, niet sa prečo domnievať, že práve podmienené prepustenie z aktuálneho výkonu trestu odňatia slobody splní svoj zákonom sledovaný účel. Vzhľadom na uvedené nemožno konštatovať predpoklad, že v prípade podmieneného prepustenia bude odsúdený viesť na slobode riadny život. Na tento záver sťažnostného súdu potom nemá vplyv ani verbalizovaná snaha odsúdeného (ktorú vyslovil na verejnom zasadnutí okresného súdu), že chce viesť na slobode riadny život. K tomu je z pohľadu krajského súdu nutné pripomenúť odsúdenému, že u viacnásobných recidivistov, ktorí sa opakovane dopúšťajú závažnej alebo druhovo totožnej trestnej činnosti musia byť prítomné veľmi silné záruky, že sa v budúcnosti trestnej činnosti nedopustia, čo sa však nestalo ani v danej trestnej veci.

Uvedené tak možno uzavrieť s tým, že krajský súd v celom rozsahu zdieľa názor okresného súdu, že náprava a celkové pozitívne pôsobenie na osobu odsúdeného je v súčasnosti možné len počas jeho pobytu vo výkone trestu odňatia slobody, pričom podmieneným prepustením odsúdeného z výkonu trestu odňatia slobody by nebol naplnený jeden zo základných účelov trestu, ktorým je ochrana spoločnosti pred recidivujúcimi páchatelmi trestnej činnosti.

Podľa § 193 odsek 1 písm. c) Trestného poriadku, nadriadený orgán zamietne sťažnosť ak nie je dôvodná.

Keďže sťažnostný súd nezistil žiadne dôvody pre zmenu napadnutého uznesenia, ktoré by boli v prospech odsúdeného, jeho sťažnosť ako nedôvodnú v zmysle citovaného ustanovenia § 193 odsek 1 písm. c) Trestného poriadku zamietol.

Toto uznesenie bolo prijaté pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný ďalší riadny opravný prostriedok.